

Бахшулла РАЖАБ

ХАЁЛ ТОМЧИЛАРИ

Бўсаларнинг базми аро

Мангу жаннат кўрсам мён.

Сингиб кетсан кучогинга

Ойнинг ойдин нуридек,

Еки соғин гулханида

Товланган меҳр дуридек.

Дунё унут бўлса бир дам,

Ташинуут, дард унут,

Майда гапу гифбат унут,

Ўлим унут, марг унут.

Сингиб кетсан гулар аро

Ўзлини ҳам унугтиб,

Юлдузлардан нурлар эмсан

Кайнок ишқидан баҳт кутиб.

Бошимиздан дар-даражатлар,

Гуллар сочсин атрини,

Майли, шу он рақиблар ҳам

Сочсин газаб, ҳаҳрини.

Аммо бизнинг қалбда кувонч

Мангу-абад гулласин,

Умр майли ўтаверсин,

Ишқ-муҳаббат гулласин.

Кувончминнинг гулларидан

Тутай сенга порлоқ баҳт.

Бу баҳт ўринин босоласин

На бир мол-мулк, на бир тахт.

ХАЁЛ ЧОЛНИНГ САВОЛЛАРИ

— Ҳей, ўйтит! Бир нафас тўхта, жавоб бер,

Насду насағининг менга даҳли йўқ.

Касб-коринг ўзининг, маконинг қаер,

Мол-мулкин камми-кўп, ҳечам фарқи йўқ.

Иймонинг бутунми?

Вижонинг покми?

Алдов-ёлғонлардан узоқми қалбинг?

Ҳалоллик умрингта мангу маёқми.

Она сути каби соғми матлабинг?

Эрк,

Ватан,

Номус-ор,

КЎНГЛИМ

Қўнгил осмонида ҳайрат гуллади,
Ишқим булбуларин малак қўллади.
Ва лекин ҳажрида соғинч чўллади,
Аллоҳдан сабр тила, эй, тоза қўнглим.

Сабрим соchlарини оқартириди гам,
Бардоши багринг тирнади алам,
Вақт қабрин қазиди беларво олам,
Ғафлатин тарк эттинг, эй, тоза қўнглим.

ОРЗУ

Ойдин ойнинг шуъалари
Жигла каби оққанда,
Фаршталар бор-ғорларда
Илоҳий ўт ёққанда,
Олов бўлиб лабларнингдан
Ишқ шаробин сўрсам мен,

ИЖОДИЙ КЕЧА

Андижон тибибёт коллежида қатор шеърий
китоблар ва дилорагида қўйилади, шоир
Фарид Усмон тавалудининг 60 йиллигига ба-
ғишланган ижодий кечада бўлиб ўтди.

Ўзбекистон халқ шоири Тўлан Низом ўзбек-
истондаги ўзини таъсиси раиси Абдулла Ори-
повнинг табригини ўқиб ўшиттириди. Шоирни
хамоатчилик вакиллари, Фаргона ва наманган-
лик ижодкорлар самимий кўпладилар.

Тадбирда сўз олганлар таниклиға ғазалнавис
шоирининг ижод йўли ва милий адабийтимиз
ривожига қўшган ҳиссаси, инсоний фазилатла-
ри, ёшларнинг меҳрибон устози ва мураббий-
си сифатида олиб бораётган ибратли ишлари
хакида тўхтадилар.

Ўзбекистон халқ артисти Ўрийн Нуралиев,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият хотири
дими Азабек Махмудов, ҳушвот хонандада Толиб-
жон Зокиров ва бошқа хонандалар Фарид Ус-
мон шеълари билан кўшиклар ижро этиб, тад-
бираға файз киритдилар.

Ижодий кечани ўзбекистон ўзувчилар уло-
ми вилоят бўлими раҳбари, шоира Хуршида
олиб борди. Кўтарники руҳда ўтган тадбир мух-
лислининг севимли шоиринга бўлган ҳурмат ва
эҳтиомининг намойишига, адабиёт ва санъат
байрамига айланни кетди.

Бир-икки оғиз гам совет даври адабиётининг
давлательлишида хакида. Мен, афсуска, бугун
кардош адабиётларда сабик совет адабиёти қан-
дайд ҳадидчиликни ўрганилаётгани билан та-
ниш эмасман. Лекин юноми юқорида тилга олин-
ган сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ётшунослик фани худди шу йиллари Фитрат ми-
солидаги ўзини намойон киди. Фитрат биргина янги
адабиёт илими эмас, биз унун тамоман янги бўлган
адабий-бадий тур, драматургияга ҳам асос сол-
ди. Аслида совет ҳукумати зафарни юриши шу дав-
рга тўғри келди. Абдулла Кодирий унинг асосчи-
ни сифатида ўтироф этиди. Замонавий адаби-
ёт

Дарахтни кессалар унинг илдизидан бир шохча кўкариб, ўрни босади. Танадаги килич ва ўқ яраси ҳам битиб кетади. Лекин тил яраси хеч вакт тузалмайди. Чунки сўз киличи темир шамширдан ҳам ўтироқкорди. Суҳбатимиз шу ҳақда.

Киличдан етган жароҳат тилдан етган жароҳатга қараганда енгироқди. Чунки килич бадани, тил эса қалбни жароҳатлади. Вукуд яхши таом билан жонланганидек, қалб ҳам яхши сўзлардан ором олади.

Синса кўнгил шишишаси,
тадбир билан бўлмас бутун,
Устихон эрмаски,
они рост қиласа мўмиё...

Масалким, бир одам айик билан дўстлашиб, уни уйига бошлиб келиби. Бу меҳмоннинг ташрифидан норози бўлган хотини: "Фу, шу сассик билан ошно тутидингизими?", деб афтини бужмайтириди. Буни эшишиб ранжиган айик болтани олиб, дўстига узатибдида илтиҳо килибди:

— Шу болта билан пешонамга бир ур! Айик илтиносини қайтарверага, дўст унинг пешонасига болта билан урибди. Жонивор оғрик азобидан укириб, ўрмонга карсан юргириди. Орадан хафталар ўтгач, у яна дўстига рўбарў келиб, дебди:

— Карап, болтанини изи битиб кетди, лекин хотиниг тилидан унган сўз яратага юрагимга даво тополмаямсан...

"Кимки кўнглини қаттиқ сўз билан жароҳатлар экан, унга аччиқ тиз заҳарли нийзайдек санчилди, — деглангар ҳазрат Навоий. — Кўнгилда тил найзасининг жароҳати бордир, факат яхши сўз са ширин тилга чаралди. Муолажа йўлини топган бемор унга амал қимаса, табобат иммини билгани фойдасизди. Эмгир томчилари ерни

давом этириди: қаттиқ сўз бўлар ишингни бўлмас килар. Нина кўлни санчиз азоблаганидек, қаттиқ сўз ҳам кўнгилларни санчиз, яралайди. Аммо нина санчиз битиб кетар, дил яраси битмас.

Каттиқ сўзин дилин яраласлиги учун ўша сўзни айтадиган лабингни ёпиқ тут, янига кўнгилни бузувчи сўзлар учмасидан оддин лабингни тикиб ташла.

Гузал сўзлар факат амалга оширилганда чоройли натижалар беради.

Муолажа йўлини топган бемор унга амал қимаса, табобат иммини билгани фойдасизди. Эмгир томчилари ерни

ётар кафасда, эй тил эгаси, бошинги асар!" Кадимдан колган одобга доир қайси китобни варакламанг, "тилингни сакла, бошин саломат булади", мазмундаги насиҳатга дуч келасиз. Шундай булиши бежис эмас, зотан, ўринсиз сўзламоқликнинг натижаси — пушаймонлик эканни ҳақида тарихдан мисоллар излашга жоҳад йўк. Ҳар биримиз ўз тилингни туфайли неча-нече марта пушаймонлар еганмиз, шуни сўзламоқнинг ўзи кифор.

Хакнинг дўстлари — садоқат-покликнинг конидир. Ҳак душманлари — ёлғончилардир. Тилингни ихтиёрини кўнгилда асрарли. Сузингни эхтиётилик билан сўзла. Вактида айтиш керак бўлган сўзни асрама, айтиш керак бўлмаган гапнинг якинига йўлами. Сўз борки, эшиитванинг танига жон кирғизади, сўз борки, гапиричининг бошини елга учиради. Тилинг билан дилингни бир тут; тили ва дили бир кишининг айтган сўзи бут (янига, айтган сўзига ишонса бўлади).

Султон Махмуд ва унинг вазири Хоҳа Ахмад Ҳасан Маймандийнинг даврида Абу Самад Саҳиб имслим бозоз бўлган экан. У бадавлат, ўғли эса беакл, казоб экан. Шу ўғи султонга тегиши йигирма минг динорли бўёни ўғирлаб сотиб, машайх кишиб юрганини сирни ошкор бўлибди. Султон бўёни пулни Абу Ахмад Саҳлдан ундириб олишига фармон берди. Вазир бозозини ҳузурга чакириб дебди:

— Сен султоннинг молини ўғирлаган ўғинг учун жавоб берисинг керак. Сен қандай килиб бу жинонга яй ўйладинг? Ҳеч ким билмайди, деб ўйладингни? Бу кипмишинг учун барча мол-мулкиннинг тортиб оламан!

— Султоннинг умрлари узоқ бўлсин, — дебди бозоз таъзим билан.

— Ўғлининг гуноҳини кечирисинлар.

Нимаики ёмон ўн гапн бўлса, албахри

лиги ва бехирадлиги туфайли килгандро.

Бинобарин, уни жазолашдан кўра, гуноҳидан кечини атъюроқиди.

Вазир бу гапларни эшишиб, гоятда дарзагар бўлибди:

— Сен ўғлиндан ҳам баттар диенатиз экансан. Сенеке беандиша ахоммака лаънатлар бўйсиз!

Бозоз вазирининг разаби сабабини тушумиди. Бунинг ўрнига:

— Жанон вазирининг разабиниширидан маълум бўладиким, менинг ҳақимидан бирордан оғиздан ёмон сўз эшишган

кўринаиди, — дебди.

— Балли, ёмон сўзи сенинг тилингдан эшитдим, — дебди вазир.

— "Оғизга келганин демак — нодоннинг иши, олигга келганин емак — хайвоннинг иши", деган химматга мувофик бозоз засосини олиди.

Мазкур ҳикояга бу ибратни хулоса килсан ўнни бўлар. Ҳазрати Абу Ҳафа Ҳаддод (коддасаллоҳу руҳаҳул азиз) дебилар:

— Бир ҳадис эшиштанимни, ўтизилдан бери ҳамон унга тўла амал кила олмайман.

— Ул қайси ҳадисидир? — деб сўрадилар.

— Жавоб бердилар:

— "Энгинг мусулмонлиги, кўркамлиги улдурум, фойдасиз нарсаларни сўзламагни", деган ҳадисидир.

Сўзлар мисоли ерга сочилган дон.

Агар оғиздан чиқкудай бўлса, уларни

битталади териб олиш мумкин эмас.

Элкорт эшиштанидан кейин уларни пардалади бўлмайди. Ширин ва эзгу сўзлар оқиб турган зилол сувга ўшайди. Зилол сув қаерга оқиб борса, у ердан ан-

тийинг" — Суқрот ҳакимнинг бу хикматлари Лукмони Ҳаким насиҳатларининг давоми ўларо ибратлиди.

Камаглии — донолик Йўлдининг бошланishi. Сергап одам вайсаки бўлиб қолади. Унинг билим ўрганишга вақти этишмайди. Бирор қиси сўзламас экан, унинг билимидон ёки билимиз эканини маълум эмас. Китоб учун жуда керакли бўлган иккни аззо: бир — тил, иккинчиси — юрак. Тил — сўз учун, юрак — ўғлини эса ўздан лаззатниннунчун берилган. Шу тифайли тўғри рост сўзни сўзлаш учун тилни тебратмоқ, яхши ҳаракатлантироқ керак. Эри, яркисиз сўзларни ташқарига чиқарандан кўра тилинг ҳаракатсиз қолгани маъқул кўрилади.

Кишилар эзмаси ёвздан ёмон, Ардоқли қишилар камаг ҳар қачон.

Фарииддин Аттор: "Кўп галиради ганнларнинг қалби қасалдир", деган. Сергап одамнинг ақли тилида булади. У нима галираётини ўзи ҳам билмайди. Бошқалар ҳам унинг сўзларига аҳамият бермайдилар. Махмадана, валдиричи одам очиб мактубга ўшайди. Уни истаган одам ўқириверади. Кудийни ҳадисда маҳрамат қилиндиким: "Эй одам фарзанди! Агар дилинга қаролик ва баданинда дангасали ва ризингда танглир бўлса, бас, билгилки, буарнинг сўзларига чакириб беради. Бу кипмишинг учун барча мол-мулкиннинг тортиб оламан!"

Султон Махмуд ва унинг вазири Хоҳа Ахмад Ҳасан Маймандийнинг даврида Абу Самад Саҳлдан ундириб олишига фармон берди. Вазир бозозини ҳузурга чакириб дебди:

— Сен султоннинг молини ўғирлаган ўғинг учун жавоб берисинг керак. Сен қандай килиб бу жинонга яй ўйладинг? Ҳеч ким билмайди, деб ўйладингни? Бу кипмишинг учун барча мол-мулкиннинг тортиб оламан!

Султоннинг умрлари узоқ бўлсин, — дебди бозоз таъзим билан.

— Ўғлининг гар йўқ эса она билгил, Ки сўз айтура очма ҳарзиг тил. Одамни тил этгуси расво, Очма оғзинги, бўлма бепарво.

Лукмони Ҳакимнинг насиҳатларидан: "Эй жоним ўлбим, бир нодон кимса олдинга ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бўзуларни сўзларидан ўзиган экан: "Сўз айтсанг эзгу сўз айт, агар ундаиндир ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнга очма ҳарзиг тил. Одамни тил этгуси расво, Очма оғзинги, бўлма бепарво.

Лукмони Ҳакимнинг насиҳатларидан: "Эй жоним ўлбим, бир нодон кимса олдинга ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзиган экан".

Султоннинг гар йўқ эса она билгил, Кўп ўнни бориб юрбаришга бориб юрбаришни ўзингиз? Мазҳабимиз раиси Имоми Аъзам ҳазратларининг муҳарририда маъна бори